

Elektrik piyasasında yeni dönem

Av. Dr. Çağdaş Evrim ERGÜN
Av. Nigar GÖKMEN
Av. Güneş MERMER
Çakmak Avukatlık Bürosu

2 Kasım 2013 tarihli yeni Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliği ile elektrik piyasasında yeni bir dönem başladı. 30 Mart 2013 tarihinde yürürlüğe giren 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun uygulamasını şekillendirmek amacıyla hazırlanan yeni Lisans Yönetmeliği, piyasa yapısından lisans sahiplerinin yükümlülüklerine, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun (EPDK) yetkilerinden enerji borsasına kadar pek çok alanda önemli değişiklikler yapıyor.

Organize toptan elektrik piyasalarının yeni yapısı

Yeni Lisans Yönetmeliği, organize toptan elektrik piyasalarını yeniden yapılandırmaktadır. Buna göre;

i) Gün Öncesi ve Gün İçi piyasaları, mevcut piyasa işleticisinin (Piyasa Mali Ulaştırma Merkezi - PMUM) yerini alacak olan Enerji Piyasaları İşletme Anonim Şirketi (EPIAŞ) tarafından işletilecektir.

ii) Dengeleme Güç Piyasası ve Yan Hizmetler Piyasası, Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi (TEİAŞ) tarafından işletilecektir.

iii) Borsa İstanbul Anonim Şirketi tarafından işletilen Borsa İstanbul Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası'nda ise elektrik sözleşmeleri ve elektrik enerjisi ve/veya kapasitesine dayalı türev ürünler işlem görecektir. İzmir'de yerleşik olan ve 2011 yılından bu yana elektrik sözleşmeleri ve türev ürünlerinin de işlem gördüğü Vadeli

İşlem ve Opsiyon Borsası, 5 Ağustos 2013 tarihinde Borsa İstanbul Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası tarafından devralınmıştır.

Gün Öncesi ve Dengeleme Güç Piyasaları arasında konumlandırılmış olan Gün İçi Piyasası, elektrik sistemdeki dengeyi artırmaya yönelik yeni bir piyasa olarak karşımıza çıkmaktadır. Henüz faaliyette olmamakla birlikte, yeni Lisans Yönetmeliği ile Gün İçi Piyasası'nın hukuki alt yapısı oluşturulmaktadır. Taslak Elektrik Piyasası Dengeleme ve Ulaştırma Yönetmeliği, Gün İçi Piyasası'nın 1 Ocak 2014 tarihi itibarıyla işlerlik kazanmasını öngörmektedir.

Üretim şirketlerine ilişkin başlıca değişiklikler

- Hisse devri sınırlaması

30 Mart 2013 tarihli Elektrik Piyasası Kanunu uyarınca, üretim şirketlerinde önlisans dönemi boyunca doğrudan ve dolaylı hisse devirleri yasaklanmaktadır. Yeni Lisans Yönetmeliği'nin taslak halinde, projelerinden herhangi biri bakımından önceden geçici kabulü tamamlanmış olan üretim lisansı sahipleri bakımından bir istisna öngörülmekteydi. Ancak yeni Lisans Yönetmeliği'nin yürürlüğe giren halinde bu istisnaya yer verilmemiş, onun yerine üretim şirketlerinin yabancı ortakların dolaylı pay sahipliği değişiklikleri bakımından bir istisna öngörülmüştür.

- Çevresel etki değerlendirme kararı

Yeni Lisans Yönetmeliği'nin taslak halinde, çevresel etki değerlendirme kararının önlisans başvurusu aşamasında

alınması aranmaktaydı. Fakat Lisans Yönetmeliği'nin yürürlüğe giren halinde bu kararın önlisans dönemi içerisinde yani önlisans alındıktan sonra edinilmesi yeterli kabul edilmektedir.

- Raporlama yükümlülüğü ve esas sözleşme değişiklikleri

Önceki Lisans Yönetmeliği uyarınca üretim lisansı sahiplerinin hem inşaat hem de işletme dönemlerinde EPDK'ya ilerleme raporu ve yıllık faaliyet raporu sunmaları gerekmekteydi. Yeni Lisans Yönetmeliği bu yükümlülüğü değiştirerek sadece inşaat aşaması ile sınırlanmış ve böylece işletme döneminde rapor sunma yükümlülüğünü kaldırmıştır. Ayrıca, önceki Yönetmelik uyarınca üretim şirketlerinin ikametgah adresi dışındaki tüm esas sözleşme değişikliklerinde EPDK'nın onayını alması gerekirken, yeni Lisans Yönetmeliği uyarınca artık üretim şirketlerinin hiçbir esas sözleşme değişikliği için EPDK onayı alması gerekli değildir.

Dağıtım ve görevli tedarik şirketlerine ilişkin başlıca değişiklikler

- Hizmet Alımları (Muvazaa Sorunu)

4857 sayılı İş Kanunu uyarınca, yardımcı işler dışından hizmet alımı yoluyla yaptırılabirlik, şirketin asıl faaliyet alanında kalan işler bakımından sadece işyerinin ve işin özel gerekleri ile teknolojik hedeflerle belli bir uzmanlık gerektiren işlerde alt işverene başvurulabilmektedir. Bu gerekliliklerin tamamının birlikte gerçekleşmesi aranmakta olup aksi takdirde muvazaa iddiaları ile karşılaşılması riski bulunmaktadır. 30 Mart 2013 tarihinde yürürlüğe giren yeni Elektrik Piyasası Kanunu, hangi faaliyetlerin hizmet alımı yoluyla yaptırılabileceği konusunda EPDK'nın yetkili olduğunu belirtmektedir. Yeni Lisans Yönetmeliği'nin taslak halinde, kesme ve açma, sayaç okuma, arıza bakım ve onarım ile müşteri bağlantıları hizmet alımı yoluyla sürdürülemez faaliyetler arasında sayılmaktaydı. Fakat yeni Lisans Yönetmeliği'nin yürürlüğe giren halinde bu faaliyetlerin sayılmaması, dağıtım şirketlerinin söz konusu faaliyetleri hizmet alımı yoluyla yürütebileceği şeklinde yorumlanmaktadır. Fakat alt-işverenlik konusunun hem mahkeme içtihatlarında hem Çalışma.Ba-

kanlığı uygulamalarında tartışmalı bir konu olması sebebiyle, Elektrik Piyasası Kanunu ve yeni Lisans Yönetmeliği hükümleri muvazaa riskini uygulamada tam anlamıyla ortadan kaldıramayabilir. Nitekim muvazaa iddialarına ilişkin iş mahkemesi kararlarına karşı temyiz yolunun kapalı olması nedeniyle bu konuda içtihat birliği de sağlanamamakta olup her bir dağıtım bölgesi için hali hazırda farklı mahkemelerin farklı yönde kararlar mevcuttur. Yeni Lisans Yönetmeliği'nin ardından da bu farklı bölgelerde farklı karar olması riski mahkeme kararlarına karşı temyiz yolu kapalı olduğu için devam etmektedir.

- Esas sözleşme değişiklikleri

Önceki yönetmelik uyarınca dağıtım ve görevli tedarik şirketlerinin ikametgah adresi dışındaki tüm esas sözleşme değişikliklerinde EPDK'nın onayını alması gerekirken, yeni Lisans Yönetmeliği uyarınca artık sadece şirket amaç ve konusuna ilişkin esas sözleşme hükümlerinin değiştirilmesi için onay alma yükümlülüğü bulunmaktadır.

Sonuç

Yeni Lisans Yönetmeliği, 30 Mart 2013 tarihinde yürürlüğe giren Elektrik Piyasası Kanunu'na paralel olarak arz güvenliği sağlamayı amaçlayan bir takım mekanizmaları içermektedir. Bu çerçevede, üretim şirketleri üzerindeki EPDK denetimi inşaat dönemi için artırılırken (önlisans dönemindeki hisse devirlerinin sınırlanmasında olduğu gibi), işletme dönemindeki denetimler ise azaltılmaktadır (işletme döneminde rapor sunma yükümlülüğünün ve üretim şirketlerinin esas sözleşme değişikliğinde EPDK onayı yükümlülüğünün kaldırılması gibi). Ayrıca, yönetmeliğin taslak halinde yer alan, dağıtım ve görevli tedarik şirketlerinde herhangi bir ihlalin meydana gelmesinden önce dahi bağımsız yönetim kurulu üyesi atanması zorunluluğunun yönetmeliğin yayınlanan halinde yer alması kanuna uyum bakımından olumlu bir değişiklik olmuştur. Sonuç olarak, yeni Lisans Yönetmeliği, piyasanın kimi beklentilerini yukarıda açıkladığı üzere karşılaması ve Elektrik Piyasası Kanunu'nun bazı hükümlerinin uygulamasına netlik kazandırması (çevresel etki değerlendirme çalışmalarının zamanlaması ve muvazaa konularında olduğu gibi) bakımından genel olarak olumlu bir adım olarak değerlendirilmektedir.